

INGEZONDEN

LEIOMYOSARCOMA VAN HET JEJUNUM ALS OORZAAK VAN BLOEDING

Het artikel van KOEKENBERG (1960) en het daarop volgende ingezonden stuk van MULLER (1960) waren voor mij aanleiding tot de hier volgende mededeling met kort commentaar.

In december 1959 werd laparotomie gedaan bij een 58-jarige vrouw, die bij herhaling een sterk positieve benzidine-reactie in de faeces had. De chirurg vond, behalve een ontstoken galblaas met stenen, een cilindrische tumor, ongeveer 5 cm lang, met een middellijn van ruim 1 cm; de lengte-as stond loodrecht op het jejunum, ongeveer 25 cm van het ligament van Treitz. Het bleek te zijn: een fibromyoom, voornamelijk bestaande uit bindweefsel. Het leek dus, alsof wij te maken hadden met een goedaardige nieuwvorming. Maar... en zie hier de reden van deze mededeling — aan de mucosakant zat, midden op het iets in het darmlumen uitpuilende gezwel, een klein, bloedend zweertje. Ook het door MULLER beschreven „myoom” toonde „sterke ulceratie” aan de slijmvlieskant. In het weefsel, in ons geval vlak onder het zweertje, leek het celbeeld wat meer polymorf dan verder in de diepte en ook vonden wij enige mitosen dicht onder het ulcus.

Wij vragen ons nu af: Mogen wij deze ulceratie opvatten als een soort decubitus in een goedaardig gezwel, of moeten wij een reeds nu bestaande kwaadaardigheid overwegen ondanks de rustige bouw van de rest van het weefsel? KOEKENBERG beschrijft heel duidelijk de langzame ontwikkeling van deze soort gezwellen en hij wijst ook op de onbetrouwbaarheid van de morfologische diagnostiek. Alleen de tijd kan ons, misschien, antwoord geven. Intussen menen wij, dat onze patiënte zeer lang gecontroleerd moet worden; daarbij moet dan vooral naar bloed in de ontlasting worden gezocht. Zelfs de gedachte aan een „second-look” operatie mag niet zo maar worden verworpen.

Literatuur: KOEKENBERG, L. J. L. (1960) *Ned. T. Geneesk.* **104**, 472. — MULLER, W. D. (1960) *Ned. T. Geneesk.* **104**, 802.

Meppel, 17 april 1960

J. J. KAMPS

STAFYLOKOKKENDIARREE OP EEN CHIRURGISCHE AFDELING

Het toedienen van antibiotica zonder eerst de uitkomst van kweekproef en gevoeligheidsbepaling af te wachten is in de door YKELNSTAM (1960) beschreven omstandigheden volkomen verantwoord. Ernstige bezwaren van de kant van de bacterioloog zijn dan ook nauwelijks te verwachten. Wel is deze soms in staat, voor de therapie nuttige wenken te geven. Daarbij is het van belang, de resultaten althans te vergelijken met het antibiogram (OSKAM 1959).

In het algemeen is het op zijn minst twijfelachtig of stafylokokkeninfecties met penicilline-streptomycine voorkómen of behandeld kunnen worden. De kans op resistentie tegen deze middelen is zeer groot, terwijl bovendien tussen deze stoffen, althans in vitro, dikwijls antagonisme bestaat.

Gelukkig komt resistentie tegen erytromycine en de daarmee verwante, maar veel zwakkere antibiotica spiramycine en oleandomycine veel minder voor (OSKAM en VAN DER SCHEE-JANSEN 1956). Bovendien blijkt deze resistentie, als die met een plaatmethode is aangetoond, vaak mee te vallen, als men bij de gevoeligheidsbepaling een verdunningstechniek volgt. De klinische resultaten van YKELNSTAM zijn daarmee in overeenstemming. Toch lijkt hier een waarschuwing op zijn plaats. Erytromycine is tegen stafylokokken

een zeer krachtig antibioticum, maar als de behandeling geen succes heeft, volgt onherroepelijk resistentie. Deze kans op resistentie kan men nu belangrijk verkleinen door twee antibiotica tegelijk te gebruiken, waarbij het echter niet onverschillig is, welke stoffen men combineert. Antibiotica van de erytromycinegroep combineert men het beste met één van de tetracyclines (tetracycline=Achromycine, oxytetracycline=Terramycine, chloortetracycline=Aureomycine). Dergelijke combinaties hebben in vitro een duidelijke potentiërende werking; ook klinisch zijn er goede resultaten mee bereikt, zij het bij andere aandoeningen dan stafylokokkendiarrée. Onderling tonen stoffen uit de erytromycinegroep dikwijls antagonisme. Novobiocine, op zichzelf een zeer sterk antibioticum, leent zich in het algemeen slecht voor combinaties. Toegegeven, dat het gevonden antagonisme slechts in vitro werd aangetoond, is dit verschijnsel toch geen aanmoediging om de desbetreffende combinaties in de kliniek te gaan toepassen.

Literatuur: OSKAM, H. J. (1959) *Combinatieantibiogrammen*. Proefschrift Utrecht. — OSKAM, H. J. en M. VAN DER SCHEE-JANSEN (1956) Onderzoek naar de werking van spiramycine in vitro. *Ned. T. Geneesk.* **100**, 2656. — YKELNSTAM, P. A. (1960) *Ned. T. Geneesk.* **104**, 720.

Utrecht, 15 april 1960

H. J. OSKAM

Het verheugt mij, dat collega OSKAM als bacterioloog instemt met de therapeutische richtlijnen zoals deze in mijn opstel worden besproken, te meer daar juist van bacteriologische zijde kritiek erop is geleverd, dat bij deze ernstig zieke patiënten antibiotica waren toegepast, zonder dat de resultaten van het grampreparaat en de kweek waren afge wacht.

Voor de waardevolle aanvulling in zake de juiste combinaties van antibiotica ben ik OSKAM zeer erkentelijk.

Nijmegen, 25 april 1960

P. A. YKELNSTAM

BERICHTEN BUITENLAND

Wereldberichten

De maatschappelijke betekenis van de eerste cholera-epidemie. — Het *Bulletin of the History of Medicine* (1960, bl. 61) bevat een sociaal-historische studie van de cholera-epidemie, die, in 1817 uitgegaan van Brits Indië, in 1830 Europa en vervolgens Amerika bereikte. De ramp van de cholera verscherpte de tegenstellingen der klassen, met revolutionaire bewegingen als gevolg. De sociale gebeurtenissen in Frankrijk in 1830, de Engelse Reform Bill van 1832 en de Poolse opstand van 1830-1831, kan men niet bestuderen zonder in te gaan op de cholera.

België

Nieuwe prijsvraag. — Bij de reeks van „prijzen” die de Koninklijke Vlaamse Academie voor Geneeskunde van België beheert (zie deze rubriek, bl. 136), is de prijs „Dokter RAOUL BILTRIS” gevoegd. Het reglement omschrijft een vierjaarlijkse prijs voor een handschrift over experimenteel kankeronderzoek, opgesteld door een doctor in de geneeskunde met ten minste tien jaar praktijk. Buitenlandse mededinging komt in aanmerking. Inlichtingen verstrekt de secretaris der academie.

Engeland

Euthanasie als object van studie. — „Care of the Dying” is de titel van een reeks artikelen, door Dr. CICELY SAUNDERS in *Nursing Time* (1959) gepubliceerd. „These articles” (thans gebundeld en bij Macmillan verschenen) „are written with